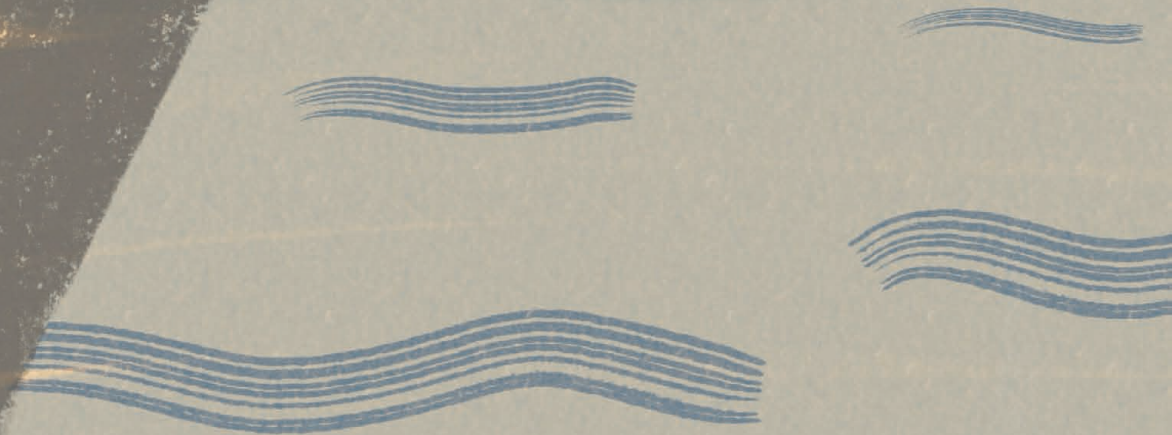

ΑΜΒΡΑ
ΚΙΚΟΣ

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΖΩΗΣ

ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ POINTS OF SUPPORT

ΜΙΚΡΕΣ ΔΟΡΕΕΣ, ΜΕΓΑΛΕΣ ΙΔΕΕΣ
SMALL GRANTS, BIG IDEAS

Σε συνεργασία με:
ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΜΕΝΙΔΙΟΥ

Η δράση υλοποιείται με την υποστήριξη του
Ιδρύματος Αθηνάς Ι. Μαρτίνου στο πλαίσιο
τον προγράμματος «Σημεία Στήριξης» που
συγχρηματοδοτούν 10 κοινωφελείς οργανισμοί.

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΖΩΗΣ

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΖΩΗΣ

Εισαγωγή

Ο Αμβρακικός κόλπος είναι ένας από τους σημαντικότερους υδροβιότοπους της Ελλάδας, με οικολογικό πλούτο που προσελκύει το ενδιαφέρον σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ο κόλπος έχει χαρακτηριστεί ως Εθνικό Πάρκο της Ελλάδας, ενώ περιλαμβάνει δύο περιοχές Natura 2000 (GR2110001 - περιοχή SCI, GR2110004 - περιοχή SPA) και το βόρειο τμήμα του έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή Ραμσάρ. Επιπλέον, έχει αναγνωριστεί ως Σημαντική Περιοχή για τα Θαλάσσια Θηλαστικά (ΣΠΘ) και ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠ).

Από τη μία, η μοναδική ποικιλότητα του Αμβρακικού ως οικοσυστήματος· από την άλλη, ένας πολιτισμικός πλούτος που αναπτύχθηκε σε συνεχή διάλογο με το φυσικό περιβάλλον. Ένα τοπίο όπου οι ιδιαίτερες τοπικές πρακτικές, τα έθιμα και οι βιωμένες εμπειρίες των ανθρώπων διαμορφώνουν τις «ιστορίες της λιμνοθάλασσας» και συνθέτουν μια ξεχωριστή πολιτισμική ταυτότητα.

Οι μικρές πόλεις της λιμνοθάλασσας, όπως το Μενίδι και η Αμφιλοχία, αποτελούν χαρακτηριστικές εκφράσεις αυτής της ταυτότητας. Και οι δύο υπήρξαν στο παρελθόν σημαντικά διαμετακομιστικά κέντρα, σε μια εποχή όπου η θαλάσσια συγκοινωνία αποτελούσε βασική δίοδο σύνδεσης της Ηπείρου με τον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο. Από τη δεκαετία του 1970 μετασηματοποιήθηκαν σε τουριστικούς προορισμούς, στο πλαίσιο της γενικότερης τουριστικής ανάπτυξης. Όμως τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, και οι δύο περιοχές βιώνουν την υποβάθμιση των υποδομών, τη μείωση του πληθυσμού και την απώλεια του τουριστικού ενδιαφέροντος.

Η δράση **Αμβρακικός Ιστορίες Ζωής** βασίζεται σε μια **συμμετοχική και βιωματική μεθοδολογική προσέγγιση**, που στοχεύει να αναδείξει τον τόπο μέσα από τις αφηγήσεις, τις εμπειρίες και τη ματιά των ίδιων των ανθρώπων που κατοικούν ή έχουν ζήσει στις περιοχές του Αμβρακικού.

Η μεθοδολογία της δράσης δεν περιορίστηκε στη συλλογή πληροφοριών, αλλά ενεργοποίησε ουσιαστικά τις τοπικές κοινότητες, τοποθετώντας τους κατοίκους στο κέντρο της ερευνητικής και καλλιτεχνικής διαδικασίας. Μέσα από **συζητήσεις, επιτόπιες επισκέψεις, ομαδικές και ατομικές συνεντεύξεις**, αλλά και διαδρομές στο τοπίο, οι ίδιοι οι κάτοικοι έγιναν φορείς της γνώσης, οδηγοί στην ιστορική και βιωματική χαρτογράφηση του τόπου τους.

Η σύνθεση των ιστοριών που παρουσιάζονται στη δράση δεν είναι έργο ενός εξωτερικού παρατηρητή· είναι το αποτέλεσμα μιας συλλογικής διαδικασίας συν-δημιουργίας, όπου το προσωπικό βίωμα των κατοίκων διασταυρώθηκε με την τοπική ιστορία, το περιβαλλοντικό αποτύπωμα, την καθημερινότητα και τις αλλαγές που βιώνουν οι κοινότητες. Οι αφηγήσεις, οι μνήμες, τα τραγούδια, οι φωτογραφίες, τα ονόματα και οι θρύλοι του τόπου αποτέλεσαν το ζωντανό υλικό που έδωσε μορφή στα αφηγήματα.

Το πρόγραμμα επιδιώκει να ενισχύσει τη φωνή των «αφανών» πρωταγωνιστών της καθημερινότητας – των ψαράδων, των γυναικών, των γερόντων, των παιδιών, των ανθρώπων που δεν καταγράφονται συνήθως στα επίσημα ντοκουμέντα, αλλά διατηρούν ζωντανή τη μνήμη, τις πρακτικές και τις αφηγήσεις του τόπου. Οι ιστορίες τους δεν αποτελούν απλώς προσωπικές αναμνήσεις, αλλά πολύτιμα πολιτισμικά ίχνη, κομμάτια του συλλογικού παρελθόντος που βοηθούν στην κατανόηση της τοπικής ταυτότητας και της σχέσης του ανθρώπου με το περιβάλλον.

Η ιστορία που θα βρείτε σε αυτή την έκδοση δημιουργήθηκε μετά από **επιτόπια αλλά και βιβλιογραφική έρευνα**, που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή. Στο αφήγημα εμπεριέχονται ιστορίες, μνήμες και θύμισες των ανθρώπων που συζήτησαν μαζί μας και μας μετέφεραν, μέσα από το βίωμά τους, την ιστορία του τόπου τους, αλλά και τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες τους για το μέλλον του Αμβρακικού.

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Αληθινά γεγονότα αλλά και στοιχεία μυθοπλασίας συνυφαίνονται σε μια αφήγηση που επανασυνδέει τους ανθρώπους με τη συλλογική τους μνήμη και με τον ζωογόνο Αμβρακικό. Μια ιστορία αφύπνισης και επαγρύπνησης για την προστασία του κόλπου, της ζωής και της κληρονομιάς του.

Στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν **ζωντανές παραστάσεις αφήγησης για μαθητές και για το ευρύ κοινό**, τόσο στο Μενίδι όσο και στην Αμφιλοχία, ενώ η παρούσα ιστορία δημιουργήθηκε και ως **ηχητικό αρχείο (podcast)** για να μπορεί να ταξιδέψει πέρα από τα γεωγραφικά όρια του Αμβρακικού.

Η δράση υλοποιήθηκε από την **Αφηγήματα - Αστική Εταιρεία Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα Αδράχτι**, με την υποστήριξη του **Ιδρύματος Αθηνάς Ι. Μαρτίνου** στο πλαίσιο του προγράμματος «**Σημεία Στήριξης**» που συγχρηματοδοτούν **δέκα κοινωφελείς οργανισμοί**.

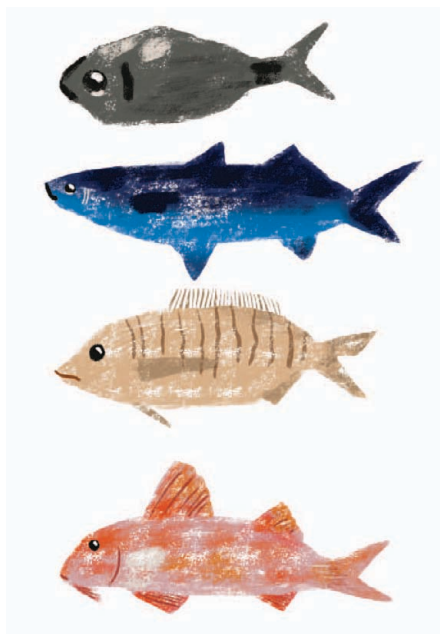
Υπεύθυνος Κοινωνικής Έρευνας: Κώστας Μάντζος

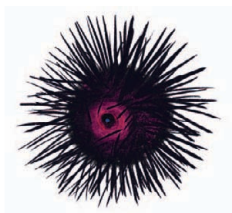
Καταγραφή, επεξεργασία και δημιουργία κειμένων: Μαρία Μαχαίρα

Στίχοι, Τραγούδια: Αντώνης Καρασταμάτης

Εικονογράφηση: Χαρά Γούλα

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση: Vivid O.E.

*Από το Μενίδι ως και τον Καρβασαρά,
ο Αμβρακικός γίνεται υδάτινο μονοπάτι, υδάτινη διαδρομή,
για να ενώνει τις ζωές των ανθρώπων,
τις ιστορίες τους και όλα όσα έχουνε ονειρευτεί.*

*Και να, που τώρα θα σας πω μια ιστορία,
που δεν είναι φανταστική, μα ούτε και αληθινή.*

Ο κυρ Νίκος είχε μεγαλώσει και είχε γεράσει σε αυτόν εδώ τον τόπο.

Δεν είχε ταξιδέψει πολύ, στα αλήθεια δεν είχε φύγει σχεδόν ποτέ από αυτόν τον τόπο.

Άντε να είχε πάει από το Μενίδι ως την Άρτα και από το Μενίδι ως την Αμφιλοχία και πάλι πίσω. Μέχρι εκεί είχε καταφέρει να φτάσει. Μα αυτά του ήταν αρκετά. Γιατί στα αλήθεια δεν ήθελε να πάει παραπέρα.

Γιατί να φύγω έλεγε, αφού ομορφότερος τόπος από αυτόν εδώ δεν υπάρχει.

Και το έλεγε και το πίστευε κι αλήθεια ήταν!

Αγαπούσε αυτόν τον τόπο, αγαπούσε τα νερά του Αμβρακικού και πάντα σκεφτόταν πως τούτον τον τόπο τον ευλόγησε ο Θεός.

Και κάθε βράδυ, λίγο πριν ο ήλιος κρυφτεί, λίγο πριν δύσει, την ώρα που έβλεπε τα νερά της θάλασσας να χρυσίζουν και τον ουρανό να γίνεται πορφυρένιος κι αντίκριζε αυτή την ομορφιά, σκεφτόταν πόσο τυχερός σιάθηκε που πέρασε τη ζωή του σε τούτον τον μαγικό τόπο.

Τώρα που πια έχει γεράσει, στέκεται στην άκρη της θάλασσας, αναπολεί τα χρόνια που πέρασαν και μετρά τα δώρα που του χάρισε ο Αμβρακικός απλόχερα.

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Τα δώρα που προσέφερε σε όλους τους ανθρώπους που ζούσαν κοντά του.

Ο Αμβρακικός, αυτός ήταν που γέμιζε τα δίχτυα του με ψάρια, αυτός ήταν που με την αλμύρα του θέραπευε το κορμί του και τον έκανε γερό και δυνατό, αυτός ήταν που με την ομορφιά του γαλήνευε και ημέρευε την ψυχή του.

Αυτός τον έκανε να χαίρεται και να γελά, κάθε φορά που έβλεπε τα μικρά παιδιά, να παίζουνε, να γελούν και να κολυμπούν στις ακρογιαλιές του.

Τα δελφίνια του Αμβρακικού, αυτά ήταν που του χάριζαν μαγικές στιγμές και τον έκαναν να νιώθει με όλη τη δύναμη της ψυχής του, πόσο πολύτιμα ήταν τα δώρα του.

Ο κυρ Νίκος, από τότε που ήταν ακόμη νέος, όταν ανοίγονταν στα βαθιά με το καϊκι του και συναντούσε τα δελφίνια, η ψυχή του θάρρει πως φτερούγιζε από ευτυχία.

Είχε καταφέρει να κάνει τα δελφίνια φίλους του.

Αλλά κι εκείνα όταν ένιωθαν πως το καϊκι που ερχότανε ήτανε το δικό του, το πλησίαζαν γρήγορα, γρήγορα με λαχτάρα κι έπειτα κολυμπούσαν δίπλα του, πηδούσανε, ανάμεσα από τα κύματα, χορεύανε και στριφογύριζαν μπροστά στα μάτια του.

Κι όταν ο χορός τους τελείωνε, εκείνος για να τα ανταμείψει τους πρόσφερε λίγα ψάρια από την ψαριά του, από τα δίχτυα του και μόλις τα δελφίνια γεύονταν το μεζεδάκι τους, έφευγαν κολυμπώντας πάλι γρήγορα και χαρούμενα, τσαλαβουτώντας μέσα στο νερά. Μα κάθε φορά έγερναν το κεφάλι τους, σαν να του έγνεφαν, σαν να του έλεγαν σε ευχαριστούμε φίλε μας, αύριο πάλι θα συναντηθούμε.

Κι όταν ο κυρ Νίκος με τη βάρκα του, με το πριάρι του, πλησίαζε σε ρηχά νερά κι αντάμωνε τις χελώνες που ραχάτευαν κάτω από τον ζεστό ήλιο, χαιρότανε ξανά σαν να είναι μικρό παιδί.

Με το πριάρι του, μπορούσε να πλεύσει στις λιμνοθάλασσες του Αμβρακικού, μπορούσε να πλεύσει δίπλα από τις λουρνηοίδες, να μπει μέσα στους βάλτους και ανάμεσα από τις καλαμιές.

Κι όταν έφτανε στις καλαμιές ξεκίναγε να σφυρίζει και να γλυκοτραγουδά και τότε όλα τα πουλιά, τοικνιάδες, φλαμίνγκο, αργυροπελεκάνοι, πάπιες, κορμοράνοι, φαλαρίδες, γλάροι και τουρλίδες, ερχότανε δίπλα του για να ακούσουν το τραγούδι του και να κελαηδήσουν μαζί του.

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

Δειλά απ τον Καρβασαρά, ο ήλιος αχνοφέγγει.

Η ράχη ενός δελφινιού χρυσίζει στα νερά.

Σε μιας χελώνας καύκαλο, σκονιάφτει το μελίτέμι.

Με την τσιμπίδα του ο τσιγκνιάς, ψαράκια κυνηγά.

Μες' το Μενίδι ο ψαράς, κινάει απ το λιμάνι,

ο φάρος γνέφει σιωπηλά και τρίζει ο σκαριμός.

Στο δίχτυν, ασήμι σπαρταράει,

τρελή χαρά μας πάνει,

στο δώρο το ανεκτίμητο που φέρνει ο Αμβρακικός.

Γοργά ο ήλιος πώς κυλά, πίσω απ τις στέγες γέρνει.

Ο πελεκάνος σαν πειάει ροδίζουν τα φτερά.

Το αρμυρίκι χαιρετάει, το φως αργά που φεύγει,

φλαμίνγκο υποκλίνονται, μες τα ρηχά νερά.

Ο Αμβρακικός, πατέρας στοργικός,

μια ανοιχτή αγκαλιά, με δώρα ακριβά.

Κι όταν εκείνος τελείωνε το τραγούδι του, έπειτα έσκυβε και ξεσκά-λωνε από τα δίχτυα του, δυο χούφτες ψάρια και τους τα πρόσφερε. Γιατί ο Αμβρακικός, έλεγε, είναι πλούσιος και τα δώρα του δεν είναι μόνο για εμένα, αλλά και για όλα τα πλάσματα που ζουν κοντά του.

Ο Νίκος γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Μενίδι.

Γεννήθηκε τότε που το Μενίδι είχε μονάχα δέκα σπίτια και δυο καλύβες.

Τότε που στο χωριό ζούσανε τρεις οικογένειες όλες κι όλες.

Ούτε εκκλησία, ούτε σχολείο είχαν.

Είχαν όμως το καφενείο του κυρ Σπύρου. Αυτό ήταν όλο κι όλο!

Σε αυτό το καφενείο, ο πατέρας του έπινε το καφεδάκι του μαζί με τους άλλους ψαράδες.

Κι άμα τον έπαιρνε μαζί ο πατέρας του, ο κυρ Σπύρος ο καφειτζής, τον κέρναγε πορτοκαλάδα.

Κι ο Νίκος την έπινε γουλιά, γουλιά για να ευχαριστιέται την γλύκα της, αλλά και για να ακούει, τις κουβέντες των μεγάλων.

Στο καφενείο του κυρ Σπύρου, στεκόντουσαν και σταματούσαν όλοι οι άνθρωποι που πέρναγαν από εκεί ή είχαν πάρει δώσε με το λιμάνι και τη θάλασσα.

Εκεί έπιναν τον καφέ τους και το ούζο τους οι περαστικοί, εκεί και οι ψαράδες εκεί και οι εργάτες που φόρτωναν και ξεφόρτωναν από το λιμάνι τα καράβια.

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Γιατί το Μενίδι κόσμο δεν είχε, χωριό δεν ήτανε, αλλά στο μικρό του λιμάνι πήγαιναν κι έρχονταν συνέχεια τα καράβια και οι πράματιες.

Φωνές, σκόνη και φασαρία!

Φόρτωναν και ξεφόρτωναν τα καράβια με αλάτι, φόρτωναν και ξεφόρτωναν ζωντανά και γελάδια για την ζωοπανήγυρη της Άρτας, φόρτωναν και ξεφόρτωναν τοιμέντα και πίτουρα και λιπάσματα κι ότι μπορείς να φανταστείς.

Τους έπεφταν των εργατών τα νεφρά από το βάρος, λύγιζαν από την κούραση και έπειτα κάθονταν στο καφενείο να φάνε μια φασολάδα ή κανένα ψαράκι στο τηγάνι, να σταθούν οι άνθρωποι ξανά στα πόδια τους.

Ε, κι όσο τρώγανε ή πίνανε το ουζάκι τους ή τον καφέ τους, στήνανε, μεταξύ τους το κουβεντολόι κι έλεγαν, έλεγαν κουβέντες, χωρίς σταματημό.

Κι ο Νίκος καθόταν και έστηνε αυτί και ούτε ένα σίγμα δεν άφηνε από την κουβέντα τους να πέσει κάτω.

Μια φορά τον έπιασαν κάτι γέλια και δεν μπορούσε να σταματήσει τα χαχανητά με αυτά που έλεγαν, αλλά οι λιμενεργάτες παραπονώτανε και βρίζανε, γιατί είχανε κοψομεσιαστεί, είχαν κοντέψει να μείνουνε στον τόπο οι άνθρωποι από την κούραση.

Εκείνη την μέρα, έπρεπε να φορτώσουνε κάτι γελάδια στο καράβι για την Κεφαλλονιά, αλλά να που κόπηκε το βίντσι και πέσαν τα γελάδια στη θάλασσα και κάνανε οι εργάτες αμάν να τα βγάλουν από το νερό και να τα φορτώσουν. Κοντέψανε να πνιγούν και εκείνοι και τα ζωντανά.

Δουλειά δηλαδή, για γέλια και για κλάματα.

Μα πάντα του Νίκου του έκανε εντύπωση κι αναρωτιόταν και δεν καταλάβαινε γιατί στο καφενείο σταματούσαν όλες οι κουβέντες μαχαίρι, όταν ερχόταν ο τελώνης να πει τον καφέ του.

Και μόλις ο τελώνης έφευγε, εκείνοι έφτυναν τον κόρφο τους, έπειτα έλεγαν, φύλαγε τα ρούχα σου να έχεις τα μισά και ξεκίναγαν πάλι τις κουβέντες, τα γέλια, τις φωνές και τις διαφωνίες.

Μονάχα όταν μεγάλωσε ο Νίκος, κατάλαβε πως τον τελώνη τον σεβόντουσαν όλοι, αλλά πιο πολύ τον φοβόντουσαν, γιατί εκείνος ήταν η εξουσία και κρατούσε στα χέρια του τον νόμο και την τάξη.

Αληθινό χωριό το Μενίδι έγινε μετά το πενήντα.

Άνοιξε κι ο μεγάλος δρόμος και μπορούσες να φτάσεις πιο εύκολα. Και τότε ήταν που χτίστηκαν και οι πυρήνες, τα μικρά σπιτάκια που είχαν δυο δωμάτια όλα κι όλα.

Και έφεραν κόσμο να μείνει στο χωριό από το Τσακνοχώρι, από τη Βαλμάδα και την Λαγκάδα.

Κι ο Νίκος χαίρονταν.

Χτίστηκε και το σχολείο έγινε και η εκκλησία και χαιρόντουσαν όλοι διπλά.

Αφού θα έρθει κόσμος να μείνει στο χωριό μας, σκεφτότανε ο Νίκος, θα έρθουν και παιδιά.

Κι εγώ θα έχω παρέα για να παίζω.

Θα κολυμπάμε παρέα, θα παίζουμε μπάλα και θα λέμε αστεία και θα γελάμε.

Μα οι άνθρωποι που φέρανε για να μείνουνε στο Μενίδι ήρθαν από το βουνό και μήτε μεγάλο δρόμο, μήτε και θάλασσα είχανε ξαναδεί.

Μήτε να κολυμπήσουν ήξεραν, μήτε και να ψαρέψουν.

Κι όταν έφτασαν, σαν είδαν το νερό τρώμαξαν, δεν ήξεραν να το τιθασεύσουν.

Αυτοί ήταν μαθημένοι για να ζούνε, να καλλιεργούνε τη γη και να φροντίζουν τα ζωντανά.

Προσπάθησαν να μείνουνε στον τόπο, μα οι πιο πολλοί δεν τα κατάφεραν.

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Δεν ήξεραν πως να βγάλουν το ψωμί τους.

Άσε που τα καλοκαίρια όταν το Μενίδι άρχισε να προκόβει κι οι άνθρωποι από την Άρτα κι από άλλα μέρη ερχότανε για να να κάνουνε τα μπάνια τους και να παραθερίσουν, εκείνοι φεύγαν από τα σπίτια τους.

Τα νοικιάζανε το καλοκαίρι, για να καταφέρουνε να βγάλουνε για τον χειμώνα λίγους παράδες και πήγαιναν και μένανε στα χωράφια κάτω από τις ελιές.

Τους έτρωγε η ζέστη, η σκόνη και η ταλαιπωρία.

Κι έτσι οι πιο πολλοί δεν στέριωσαν στον τόπο, το πήρανε απόφαση και παράτησαν τα σπίτια τους έρημα ή τα πουλήσαν κι έφυγαν για την Αθήνα.

Δεν πειράζει σκέφτονταν ο Νίκος ας είναι κι έτσι.

Θα μείνουμε λίγοι και καλοί.

Μα στα αλήθεια δεν του άρεσε.

Στεναχωριότανε, γιατί έτσι έχασε κάνα δυο φίλους που είχε και έπαιζε κι έκανε μαζί τους παρέα.

Και έτσι οι μέρες του περνούσαν με τα μαθήματα, με τα διαβάσματα και με το ψάρεμα.

Γιατί σαν μεγάλωσε λίγο, ο πατέρας του, κάθε φορά που έβγαινε με το καΐκι του για ψάρεμα, τον έπαιρνε μαζί του.

Καλά είναι παιδί μου τα γράμματα, του έλεγε, γιατί ο άνθρωπος ο αγράμματος είναι ξύλο απελέκητο, μα αφού ζούμε σε αυτόν εδώ τον τόπο, θα μάθεις και το ψάρεμα.

Γιατί κι αυτό έχει τα μυστικά του και θέλει και αυτό και τέχνη και μαεστρία.

Κι ο Νίκος απορούσε γιατί έπρεπε να πάνε με το καΐκι τους στα βαθιά για να πιάσουνε τα ψάρια.

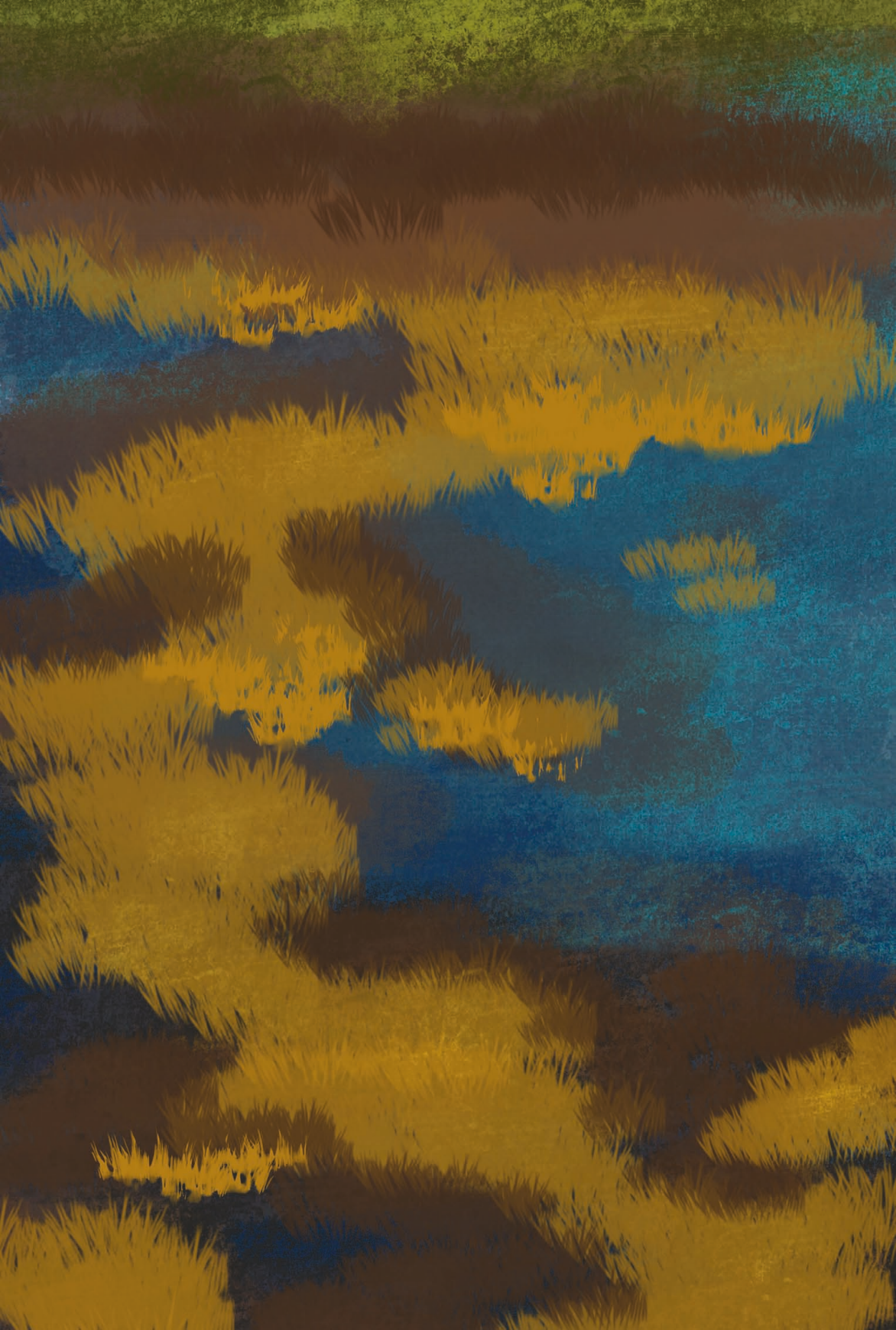
Αφού εκείνος από όταν ήτανε μικρός, μαζί με τα άλλα παιδιά, να, έτσι έκαναν με την απόχη τους στην ακρογιαλιά, έπαιζαν και τη γέμιζαν με χέλια και με γαρίδες.

Ήτανε τόσα τα ψάρια που βγάζανε οι ψαράδες κάποιες φορές, που μετά χτύπαγαν τις καμπάνες για να έρθει ο κόσμος να τα πάρει.

Με τα φτυάρια και τους κουβάδες τα μοίραζαν.

Μα ο Νίκος ήτανε ακόμη μικρός και δεν καταλάβαινε πως για τους ανθρώπους τα ψάρια ήτανε πολύτιμη τροφή και πως όσοι δεν ζούσανε κοντά στον Αμβρακικό τα αποζητούσαν γιατί δεν τα είχαν.

Μην απορείς παιδί μου, του έλεγε ο πατέρας του και τούτα τα νερά κι αυτή η τέχνη μπορεί να σε ζήσει για μια ολόκληρη ζωή.

Μα για να καταφέρνουν του ξαναέλεγε, τα νερά να σου προσφέρουν το μεροκάματο, θα πρέπει να ξέρεις πως να σέβεσαι τούτον τον θαυμαστό κόσμο.

Θα πρέπει να ξέρεις να σέβεσαι τον παράδεισο που μας έχει χαρίσει.

Κι έτσι, ο πατέρας του, τον έπαιρνε πάντα κοντά του για να τον βοηθάει, μα και για να τον μαθαίνει.

Γιατί το ψάρεμα, είπαμε, είχε κι αυτό τα μυστικά του.

Γιατί άλλα ήτανε τα δίχτυα για να πιάσουνε τις γαρίδες κι άλλα για τις γλώσσες, άλλα για τον γαύρο και άλλα για την σαρδέλα.

Αλλιώς ψαρεύανε τον κέφαλο κι αλλιώς τα χέλια.

Έτσι ο Νίκος, έμαθε πως για να ψαρέψουνε γλώσσες και σουπιές έπρεπε να ρίξουν τα δίχτυα που τα λέγανε κιάρα.

Για να βγάλουνε γαρίδες έπρεπε να ρίξουνε στη θάλασσα τα γαμπαρόδιχτα.

Για την κουτσομούρα τα απλάδια, για τις σαρδέλες τα σαρδελόδιχτα και για τους γαλέους τα σκυλόδιχτα.

Και τα λαβράκια και τα αφρόψαρα ήθελαν κι εκείνα τα δικά τους δίχτυα.

Καμάρωνε ο πατέρας του Νίκου που ο γιος του ήταν καλόκαρδο και δουλευτάρικο αγόρι.

Κι όταν τελείωναν το ψάρεμα και έπαιρναν την επιστροφή για το λιμάνι, ο πατέρας του, του έλεγε καμιά φορά και γελούσε, Νίκο αγόρι μου, να θυμάσαι πάντα, πως αν στα δίχτυα σου πιαστεί ποτέ η χρυσή Μενίδα, να σκεφτείς πολύ καλά την ευχή που θα ζητήσεις να σου κάνει αληθινή, πριν την αφήσεις στο νερό.

Κι ο Νίκος όταν του το έλεγε, πάντα τον κοιτούσε με απορία κι έπειτα γελούσε κι έλεγε, πάλι με κοροϊδεύεις πατέρα; Άσε τα χωρατά.

Ο πατέρας του, του έδειχνε ακόμη και πως να καθαρίζει τα δίχτυα μετά το ψάρεμα από τα όστρακα, τους αστερίες και τους αχινούς που σκάλωναν επάνω τους.

Αν τα αφήσεις παιδί μου αυτά πάνω στα δίχτυα, θα γίνουν άχρηστα και θα πεινάσεις του έλεγε, γι αυτό πρέπει να ξέρεις και τούτη την δουλειά.

Κι έπειτα, του μάθαινε πως να τα ράβει και πώς να τα μπαλώνει.

Γιατί πολλές φορές όταν τα τράβαγαν από το νερό τα έβρισκαν σκισμένα.

Κι ο Νίκος από όταν ήταν μικρός είχε την απορία, πως γίνεται τα δίχτυα που είναι τόσο γερά, να σκίζονται από τα τόσο δα μικρά ψαράκια.

Εμ παιδί μου, του έλεγε ο πατέρας του, δεν ψαρεύουμε μονάχα εμείς σε τούτα τα νερά. Κι άλλα πλάσματα είναι πεινασμένα και ψάχνουν για τροφή.

Τα δελφίνια και οι χελώνες έρχονται για να φάνε από τα δίχτυα μας και άθελά τους μπλέκονται και μας τα σκίζουν.

Μα πάντα να τα σέβεσαι αυτά τα πλάσματα, του έλεγε, γιατί όσο ζουν εδώ, σε τούτα τα νερά, τότε θα ξέρεις πως όλα πηγαίνουνε καλά.

Να ράψεις όμως τα δίχτυα και να τα επισκευάσεις ήτανε δύσκολή δουλειά, ήθελε χρόνο και υπομονή.

Κι όταν ο Νίκος βοηθούσε τον πατέρα του να φτιάξουνε τα δίχτυα, δεν μπορούσε να πάει για παιχνίδι.

Τον φώναζαν τα παιδιά να πάει να παίξει μαζί τους μπάλα κι εκείνος κατέβαζε το κεφάλι κι έλεγε, δεν μπορώ, έχω να βοηθήσω τον πατέρα μου στο μπάλωμα.

Και κάπου τότε ήταν που άρχισε να σκέφτεται πως έπρεπε να βρει τρόπο να μην του σκίζονε τα δίχτυα τα δελφίνια και οι χελώνες.

Και ποιος ήτανε αυτός;

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Να γίνει φίλος μαζί τους, να τα ταΐζει και να μοιράζεται μαζί τους τα δώρα του Αμβρακικού.

Και το κατάφερε στα αλήθεια!

Τα δελφίνια και οι χελώνες, σταμάτησαν να του σκίζουνε τα δίχτυα και εκείνος πια δεν χρειαζότανε να τα ράβει και να τα μπαλώνει.

Χαιρότανε ο Νίκος με αυτά που τον μάθαινε ο πατέρας του, αλλά χαιρότανε κι όταν πήγαινε στην Αμφιλοχία.

Στην Αμφιλοχία είχε έναν θείο. Τον θείο Χρήστο.

Ο θείος αν και ζούσε από μικρός κοντά στη θάλασσα, ούτε μπάνιο δεν ήξερε να κάνει.

Φοβόταν το νερό.

Α, εγώ θέλω να πατάω τα πόδια μου στη γη, έλεγε, να νιώθω σιγουριά.

Η θάλασσα είναι καλή για να την βλέπεις.

Και στα αλήθεια, να βλέπεις την Αμφιλοχία, τη νύφη του Αμβρακικού από ψηλά, ήτανε για τα μάτια, αλλά και για την ψυχή, μεγάλη απόλαυση.

ΝΥΦΟΥΛΑ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

*Από το φρύδι του βουνού, ως την ακρογιαλιά,
κατηφορίζουνε μικρά, σπιτάκια χαμηλά.*

*Λουσμένη στο χρυσό το φως, τη λένε Αμφιλοχία,
νυφούλα του Αμβρακικού, μα και Καρβασαρά.*

*Τ' απάνεμο λιμάνι της, βρέχει απαλά το κύμα,
ένα τεμπέλικο σκαρί, γέρνει ναχελικά.*

*Κι έτσι όπως λικνίζεται, δεμένο απ' το σύρμα,
τον λέει γλυκό νανούρισμα, η βάρκα του ψαρά.*

*Απέναντι οι ενκάλυπτοι, απ' την ανηφοριά,
στέλνουν τα χαιρετίσματα, με μια γλυκιά ενωδιά.*

*Κι όλο τριγύρω στόλισμα, η ομορφιά του τόπου,
δαντέλα τ' ακρογιάλια της, χαρά θεού κι ανθρώπων.*

Έτσι, ο θείος Χρήστος, δεν είχε να του διδάξει τίποτα για τα νερά. Είχε όμως να τον διδάξει τα μυστικά της γης, των ζώων και της τυροκομίας.

Γιατί ο θείος Χρήστος και χωράφια με ελιές είχε και κοπάδι με πρόβατα και μπαποσαριό.

Κι ήξερε να φτιάχνει τα καλύτερα και τα πιο νόστιμα τυριά.

Πως βρε θείε, ρώταγε ο Νίκος, κάνεις το πιο νόστιμο τυρί του κόσμου;

Εμένα παιδί μου έλεγε, δεν μ' αρέσει η θάλασσα, αλλά τούτος ο αέρας ο θαλασσινός και η αλμύρα της, κάνει τα χορτάρια που βόσκουν τα ζωντανά νόστιμα.

Κι άμα, έλεγε, παιδί μου είναι τα χορτάρια νόστιμα, ε, τότε και το γάλα και το τυρί είναι πέντε φορές πιο νόστιμο.

Έτσι ο Νίκος ευχαριστιόταν να πηγαίνει στον θείο του στην Αμφιλοχία.

Μάθαινε να κλαδεύει και να φροντίζει τις ελιές.

Πήγαινε πάντα να τον βοηθήσει όταν ήταν η εποχή να τις μαζέψει.

Κι έπαιρνε κι εκείνος το μερτικό του, το λάδι για το σπίτι.

Και τον καιρό που πήγαινε να μείνει μαζί του και με τα πρόβατα έβγαινε μαζί του για να τα βοσκήσει, αλλά και στο μπατσαριό τον βοηθούσε και μάθαινε τα μυστικά.

Δεν πήγαινε όμως στην Αμφιλοχία μονάχα για δουλειές.

Πως και πως περίμενε να έρθουν οι αποκριές.

Γιατί τις αποκριές, ήξεραν να τις γιορτάζουν από παλιά στην Αμφιλοχία, με γλέντια και τραγούδια και ξεφαντώματα.

Αλλά αυτό που πιο πολύ του άρεσε, ήταν που μαζί με τον ξάδερφό του, τον Βασίλη, μασκαρεύονταν και κάνανε τους ηθοποιούς και παίζανε τον Πανάρατο, τη σάτιρα της Ερωφίλης και κάθε χρόνο κατουριόταν από τα γέλια όλοι.

Και εκείνοι που παίζανε και εκείνοι που το έβλεπαν.

Έτσι ο Νίκος, σε αυτή τη ζωή είχε τέσσερις δασκάλους.

Το σχολείο, τον πατέρα του, τον θείο του τον Χρήστο και τον Αμβρακικό.

Και πέρασαν τα χρόνια κι ο Νίκος μεγάλωνε και τα χρόνια της νιότης του, ήταν τα πιο όμορφα, γεμάτα από γέλια και ξεγνοιασιά.

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Τα καλοκαίρια, με παρέες αγόρια και κορίτσια, όλοι μαζί κολυμπούσανε τις νύχτες με φεγγάρι, βουτούσαν στα ζεστά νερά του Αμβρακικού και παράβγαιναν ποιος θα φτάσει πρώτος στα βράχια για να βγάλει την μεγαλύτερη καβουρομάνα.

Κι έπειτα βγαίνανε στην παραλία κι ανάβανε φωτιά και φτιάχνανε καβουρόσουπα και τρώγανε και τραγουδούσαν και φλερτάρανε και ονειρευόντουσαν μια ζωή που θα ήταν υπέροχη.

Και μια υπέροχη ζωή τον περίμενε τον Νίκο στα αλήθεια.

Παντρεύτηκε το καλύτερο κορίτσι.

Και απέκτησε δυο όμορφα αγόρια.

Ο πατέρας του είχε δίκιο.

Με το ψάρεμα μπορούσε να ζήσει την φαμίλια του και τίποτε να μην της λείπει.

Κι όπως κι εκείνος έμαθε και διδάχθηκε αυτή την τέχνη από τον πατέρα του, έτσι κι αυτός με τη σειρά του, όταν θα έρχονταν η ώρα, θα την μάθαινε στους γιους του.

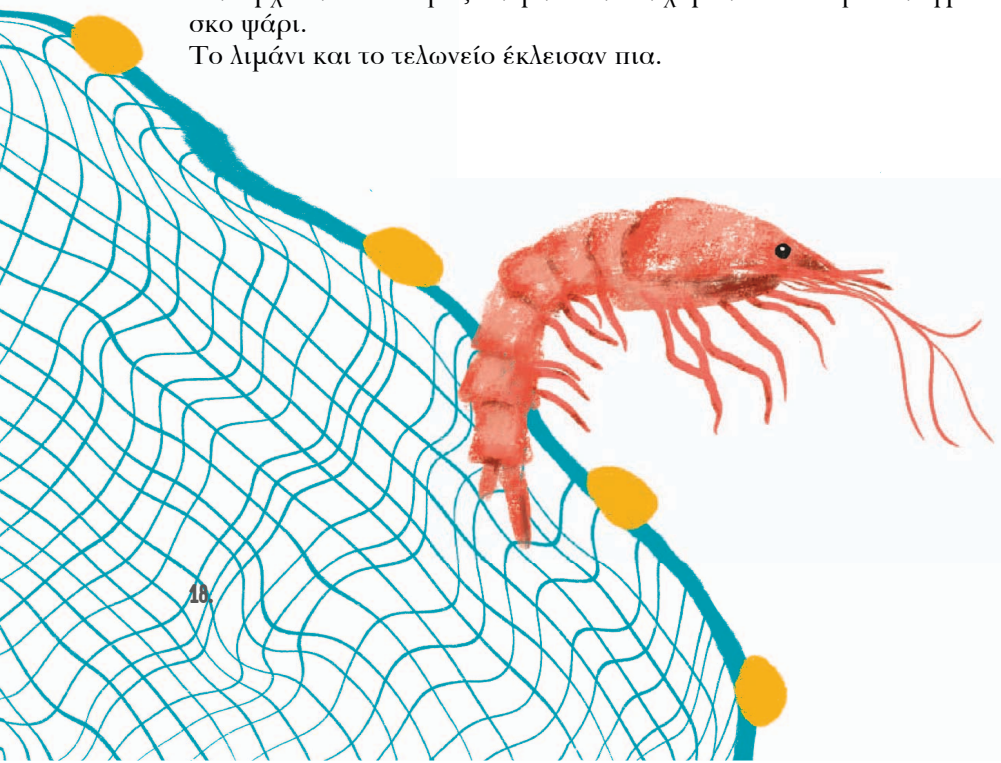
Μεγάλωνε ο Νίκος το λοιπόν, μα μεγάλωνε και άλλαζε και το Μενίδι και γινόταν όλο και ομορφότερο.

Το χωριό πια είχε και σχολείο και εκκλησία, οι άνθρωποι έφτιαξαν καινούρια όμορφα σπίτια.

Και εκτός από το καφενείο του κυρ Σπύρου, υπήρχανε πια κι άλλα καφενεία και ταβέρνες.

Και ερχότανε ο κόσμος να φάει και να χορτάσει νόστιμο και φρέσκο ψάρι.

Το λιμάνι και το τελωνείο έκλεισαν πια.

Τα εμπορεύματα πήγαιναν κι ερχότανε στην Πρέβεζα και στην Αμφιλοχία.

Κι οι λιμενεργάτες που τους έπεφταν τα νεφρά από το βάρος, στην αρχή αναστατώθηκαν, σκέφτηκαν πως θα μείνουνε χωρίς δουλειά, αλλά όλοι κατάφεραν και βρήκανε καλύτερη.

Όσοι ήταν κοντά στο Μενίδι και ήξεραν την ομορφιά του και γνώριζαν πως αυτή η γη είναι ένας μικρός παράδεισος, ερχόντουσαν με κάθε ευκαιρία, για να κάνουνε το μπάνιο τους στα θαυματουργά νερά του.

Οι ψαράδες γέμιζαν τα δίχτυα τους και οι ταβέρνες τα τραπέζια τους.

Ο Αμβρακικός τους χάριζε απλόχερα τα δώρα του.

Και οι άνθρωποι ζούσανε στον παράδεισο!

Μα όπως και στον παράδεισο της Εύας και του Αδάμ το κακό παραμόνευε, έτσι παραμόνευε και σε ετούτον.

Και έτσι όπως άνθισε ο τόπος, έτσι άρχισε και να μαραίνεται.

Και ο Αμβρακικός άρχισε να γίνεται φτωχότερος και τα δώρα του όλο και να λιγοστεύουν.

Και μέρα με την μέρα, το φως σιγά, σιγά, γινότανε σκοτάδι.

ΜΑΥΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ

Σε τούτο εδώ το χρώμα,

το άρρωστο νερό,

ζωή πως να αρχινήσει,

ελπίδα πως ν' ανθίσει.

*Στις έρημες ακρογιαλιές,
χωριά σαν άδειες αγκαλιές.*

Σε τούτο εδώ τον τόπο,

στον γκρίζο ουρανό,

πουλί πως να πετάξει,

ανγή πως να χαράξει.

Μαύρος καπνός και συννεφιά,

σε κάθε ανθρώπου, την καρδιά.

Τα νερά έχασαν την λαμπερή και καθάρια τους όψη.

Οι ψαριές γινόταν όλο και μικρότερες, όλο και πιο φτωχές.

Χάθηκαν οι γαρίδες, χάθηκαν οι μενίδες, οι κέφαλοι, οι γλώσσες, οι σαρδέλες, τα σαλάχια και οι σουπιές.

Εξαφανίστηκαν τα δελφίνια, εξαφανίστηκαν και οι χελώνες.

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Οι κορμοράνοι, οι ερωδιοί, οι γλάροι,
οι πάπιες, οι φαλαρίδες και τα βουτη-
χτάρια, μια μέρα ανοίξανε τα φτε-
ρά τους, σηκώθηκαν στον ουρα-
νό και πέταξαν όλα μαζί.

Ο ήλιος κρύφτηκε από το
φτερουγίσμα τους και το
φως χάθηκε.

Εκείνη την γκρίζα μέρα, όλα τα
πουλιά του τόπου έφυγαν και δεν
ξαναγύρισαν.

Οι βάλτοι και οι λιμνοθάλασσες, στέ-
γνωσαν και έμεινε στη θέση τους μονάχα
το γκρίζο χώμα.

Οι καλαμιές και τα αλμυρίκια ξεράθηκαν κι απόμειναν νεκρά
άδεια κουφάρια.

Οι άνθρωποι δεν μπορούσανε τα κολυμπήσουνε πια σε τούτα τα
νερά.

Τα γέλια και τα παιχνίδια των ανθρώπων στις ακρογιαλιές έπαψαν.

Οι δουλειές γινότανε όλο και πιο δύσκολες.

Τα μαγαζιά αδειάσανε, οι ταμπέλες τους ξεθώριασαν.

Τα σπίτια ερήμωσαν.

Κανένας δεν μπορούσε να συνεχίσει να ζει πια εκεί.

Κανένας δεν ερχότανε σε τούτο τον τόπο πια, γιατί κανείς δεν ήθε-
λε να στέκει δίπλα από τον θάνατο.

Μα ο Νίκος έμενε, δεν ήθελε να αφή-
σει τον τόπο του, μα ούτε και κά-
που αλλού είχε να πάει.

Κι έμενε εκεί και πάλευε για
να τα καταφέρει.

Μα κάθε φορά που
έριχνε τα δίχτυα
του και τα τραβού-
σε άδεια, η απελπι-
σία τον κυρίευε.

Τι θα απογίνω Θεέ μου,
σκεφτότανε. Κι εγώ και η
γυναίκα μου και τα παιδιά μου;

Πως μετατράπηκε ο παράδεισος
σε κόλαση;

Και μέρες τώρα γυρνούσε στο σπίτι με τα χέρια άδεια.
Και κάθε φορά η γυναίκα του, του έλεγε, μάταια παιδεύεσαι άντρα μου και τίποτε δεν ζει σε τούτα τα νερά πια. Για αυτό όλοι πήραν τα μάτια τους και έφυγαν.
Μα ο Νίκος επέμενε να ρίχνει τα δίχτυα του πάλι και πάλι, ελπίζοντας πως κάποιο ίχνος ζωής σε τούτα τα νερά υπάρχει ακόμη.
Όσοι μια μέρα, τραβάει τα δίχτυα και κοιτάει και τι να δει.
Μέσα στα δίχτυα του υπήρχε ένα ψάρι.
Τα τράβηξε γρήγορα όλο χαρά, επιτέλους σκέφτηκε, υπάρχει ελπίδα.
Μα όταν τράβηξε τα δίχτυα του κοντά, κοίταξε προσεκτικά.
Αυτό το ψάρι ήταν αλλιόωτικο, δεν το είχε ξαναδεί. Ήταν μια Μενίδα, ήτανε μια χρυσή Μενίδα. Και όμοια της δεν είχε ξαναδεί.
Την έπιασε στα χέρια του προσεκτικά, την ξέμπλεξε από τα δίχτυα και έτσι όπως την κοιτούσε, σε μια στιγμή, εκείνη άρχισε να του μιλά με ανθρώπινη φωνή.
Ρίξε με, του είπε, πίσω στο γιαλό και από εμένα θα δεις καλό.
Ρίξε με ψαρά πίσω στο νερό και εγώ θα σου πραγματοποιήσω μια ευχή!
Σάστισε ο Νίκος, μα εκείνη τη στιγμή θυμήθηκε τα λόγια του πατέρα του.
Και τότε σκέφτηκε πως όσα του έλεγε ο πατέρας του, δεν ήταν παραμύθι όπως πίστευε.
Και την ευχή που θα ζητούσε, θα έπρεπε τώρα καλά να την σκεφτεί.
Δεν ξέρω, της είπε ο ψαράς τι να ευχηθώ.
Θα πρέπει πριν να σου την πω, να το σκεφτώ καλά.
Μα πες μου Μενίδα μου χρυσή, εσύ που ζεις μέσα σε τούτα τα νερά και βλέπεις και ξέρεις πολλά, πες μου τι έχει συμβεί και έχουνε όλα τα ψάρια χαθεί;
Πες μου γιατί;
Και τότε η Μενίδα η χρυσή του είπε:
Αφού ψαρά θέλεις να ξέρεις τι έχει συμβεί, άνοιξε τα αυτιά σου καλά και άκου προσεκτικά.
Ετούτα τα νερά κάποτε ήταν ένας παράδεισος, για τους ανθρώπους, για τα ψάρια και για τα πουλιά.
Μέσα σε τούτα τα νερά, ζούσαμε λογίων, λογίων ψάρια. Μεγάλα και μικρά.
Γαύροι, σαρδέλες, χέλια, καλαμάρια και σουπιές.
Γλώσσες, κέφαλοι, μπακαλιάροι, γαρίδες και χελώνες.
Δελφίνια, κάβουρες, όστρακα, αχινοί και κοχύλια.
Για όλους μας ετούτα τα νερά είχανε τροφή και μέρος να κολυμπήσουμε, να γεννήσουμε τα μικρά μας και να ζήσουμε.

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Τα νερά ήτανε καθαρά, ήταν ήσυχα και ζεστά.

Ο βυθός ήτανε καθαρός και τα φύκια του ήταν για μας η τέλεια φωλιά.

Ο ήλιος, το οξυγόνο και το φως, μας πρόσφεραν όλα όσα χρειαζόμασταν για να μπορούμε να απολαμβάνουμε την ζωή.

Γεννούσαμε και ξαναγεννούσαμε, αυξανόμασταν και πληθαίναμε, ξανά και ξανά.

Μα οι ψαράδες, δεν έδειχναν σεβασμό για την ζωή μας, δε νοιάστηκαν να κρατήσουνε αυτόν τον παράδεισο ζωντανό και όταν έβγαιναν με τα καϊκια τους γινόταν όλο και πιο άπληστοι. Ρίχνανε τα δίχτυα τους χωρίς σταματημό κι εμείς κολυμπούσαμε γρήγορα για να κρυφτούμε, να γλιτώσουμε, μα εκείνοι όταν μας έπιαναν, ούτε τα μικρότερα ψάρια, τα παιδιά μας δεν άφηναν να γλιτώσουν. Και αφού εκείνα, δεν προλάβαιναν να μεγαλώσουνε και να γεννήσουνε τα αυγά τους, σιγά, σιγά, αρχίσαμε να λιγοστεύουμε.

Κάποτε που λες ψαρά, τα ποτάμια όταν ερχότανε στον Αμβρακικό, φέρνανε με τα νερά τους τα δώρα του Θεού.

Από όταν όμως οι άνθρωποι θέλησαν να καλλιεργήσουνε την γη κι εκείνη να τους δίνει όλο και πιο πολλά αγαθά, τα νερά των ποταμών άρχισαν να μας φέρνουνε μονάχα τα δηλητήρια, που με αυτά ποτίζανε τη γη.

Μα οι άνθρωποι δεν καλλιεργούσανε μονάχα την γη με απληστία. Αλλά σκαρφήστηκαν και φτιάξανε μέσα στον Αμβρακικό, μέσα στον παράδεισο μας, μεγάλα κλουβιά για να καλλιεργούνε ψάρια. Τα τάιζαν με τροφές που εμείς ούτε να τις μυρίσουμε δεν μπορούμε και τους έδιναν φάρμακα για να τα κρατήσουνε ζωντανά.

Όμως εκείνα τα φάρμακα, που γιάτρευαν την δική τους τη ζωή, απλώνονταν μέσα στα νερά και στερούσανε τη ζωή του βυθού.

Γιατί ο βυθός κάτω από εκείνα τα κλουβιά, πέθαινε σιγά, σιγά και κάτω από εκεί τίποτε δεν μπορούσε να ζήσει πια.

Κάτω από εκείνα τα κλουβιά, μονάχα ο θάνατος μπορούσε να σταθεί.

Κι έτσι και εμείς αρχίσαμε να αρρωσταίνουμε και να πεθαίνουμε και να λιγοστεύουμε ακόμη πιο πολύ.

Παλιά καλέ μου ψαρά, στο μεγάλο πέρασμα, εκεί που τα νερά του Αμβρακικού γειτόνευαν με τα νερά από το Ιόνιο και έδινε η μία θάλασσα στην άλλη το νερό της, ακούγαμε μονάχα τις μελωδίες που έφτιαχνε το νερό καθώς κινούταν και έρεε από την μια πλευρά στην άλλη και χόρευε.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΖΩΗΣ

Μια μελωδία μαγική που απλωνόταν από τον βυθό ως τον αφρό της θάλασσας.

Κι εμείς χορεύαμε μαζί του και λικνιζόμασταν στα νερά του παραδείσου.

Μα από όταν οι άνθρωποι φτιάξανε διάβα και υπόγειο μονοπάτι, για να περνούν από το ένα μέρος στο άλλο, και κόψανε τη θάλασσα και το μεγάλο πέρασμα στη μέση, ακούμε μονάχα κρότους και μουνγκρητά, σαν να βρυχώνται τεράστια θαλάσσια τέρατα και ο βυθός τραντάζεται και σείεται σαν να είναι έτοιμος να ανοίξει στα δυο, για να μας καταπιεί.

Κι εμείς τρομάξαμε και τρέξαμε να βρούμε καινούρια καταφύγια και καινούργια μέρη για να φτιάξουμε τα σπίτια μας και τις φωλιές μας.

Εκείνο το μεγάλο πέρασμα έγινε πια μικρό και τα νερά δεν μπορούνε πια εύκολα να ανανεωθούν και να εξαγνιστούν.

Μα το τελευταίο καλέ μου ψαρά και το πιο τρομερό, είναι που οι άνθρωποι, μας κλέψανε τον ήλιο και το φως.

Σκεπάσανε τα νερά μας, με εκείνα τα τεράστια κτίσματα για να μαζεύουνε το φως.

Κι έτσι το στερήσανε από εμάς.

Και πες μου τώρα εσύ που ξέρεις τα πολλά, ποιο πλάσμα άραγε μπορεί να ζήσει μέσα στο σκοτάδι, χωρίς ήλιο και χωρίς φως.

Κι έτσι όσοι από εμάς είχαμε μέσα μας ακόμη λίγη ζωή, φύγαμε μακριά από ετούτα τα νερά, για να σωθούμε.

Μαύρισε και σφίχτηκε η ψυχή του Νίκου όταν τα άκουσε όλα αυτά. Οι άνθρωποι με τις πράξεις τους, με την απληστία τους και την αδιανομία τους τελικά είχανε φέρει τον θάνατο και την καταστροφή σε αυτά τα νερά.

Κι αναλογίστηκε τα λάθη που κάνανε όλοι τους τόσα χρόνια, το ένα μετά το άλλο στη σειρά, δίχως σταματημό.

Ξέπλεξε από τα δίχτυα του τη Μενίδα και μαλακά την έριξε πίσω στο νερό.

Τότε η Μενίδα, του είπε, καλέ μου ψαρά, τώρα που σου είπα όλα όσα έχουνε συμβεί, ήρθε η στιγμή να μου ζητήσεις μια ευχή.

Και εγώ θα σου την πραγματοποιήσω στη στιγμή.

Μα ο Νίκος δεν ήξερε τι να ευχηθεί.

Η κουβέντα του πατέρα του, πως θα έπρεπε να το σκεφτεί καλά, συνέχεια τριγυρνούσε μέσα στο μυαλό του.

Δεν ξέρω, της είπε, τι να ευχηθώ, μονάχα ένα μεγάλο συγγώμη να σου ζητήσω μπορώ. Για αυτό Μενίδα μου, άντε φύγε και πήγαινε στο καλό.

Η Μενίδα άρχισε τότε να κολυμπά και μέσα σε μια στιγμή είχε εξαφανιστεί από τα μάτια του Νίκου.

Ο Νίκος γύρισε πίσω στο σπίτι του αμίλητος, χλωμός.

Δεν μπορούσε να βγάλει από το μυαλό του, όσα η Μενίδα του είχε πει.

Μονάχοι τους οι άνθρωποι, είχαν κάνει το παράδεισο τους, κόλαση.

Μονάχοι τους με τα χεράκια τους, είχανε βγάλει τα ματάκια τους.

Και μέρες τώρα ολόκληρες τα σκεφτότανε και δεν μπορούσε να κοιμηθεί.

Και μέσα στη λύπη του, σκεφτόταν πως αν μπορούσε το χρόνο να γυρίσει πίσω, θα κρατούσε τον Αμβρακικό με νύχια και με δόντια ζωντανό.

Σαν πέρασαν οι μέρες, το πήρε απόφαση και με το καϊκι του ξεκίνησε ξανά να πάει στα ανοιχτά.

Και όταν έφτασε εκεί έριξε τα δίχτυα του ξανά.

Και να που όταν τα ξανατράβηξε, μέσα στα δίχτυα του είχε πιαστεί ξανά η Μενίδα η χρυσή.

Καλέ μου ψαρά, του είπε εκείνη μόλις τον είδε, ρίξε με πίσω στο γιאלό και εγώ θα σου πραγματοποιήσω σε μια στιγμή ότι μου ζητήσεις. Έχεις μια ευχή.

Αρκεί να μου την ζητήσεις.

Μπορώ, του είπε, αν θέλεις να σε κάνω πλούσιο και να σου χαρίσω ένα σωρό πλούτη και θησαυρούς. Καμία έννοια, καμία αγωνία δεν θα έχεις πια.

Μπορώ όμως, αν μου το ευχηθείς, να φέρω πίσω στη θάλασσα ξανά τη ζωή.

Μπορώ μήνυμα να στείλω σε όλα τα ψάρια και τα πουλιά, πίσω στον Αμβρακικό να γυρίσουν ξανά.

Μπορώ να κάνω αυτά τα νερά να είναι ξανά υγιή και καθαρά.

Σάστισε ο Νίκος όταν τα άκουσε αυτά.

Μπορείς αλήθεια Μενίδα μου χρυσή να επιστρέψεις στον Αμβρακικό τη ζωή;

Και βέβαια μπορώ, του είπε εκείνη κι ο Νίκος αναθάρρησε.

Μα για να γίνει αυτό, του είπε εκείνη, θα πρέπει να φτιάξω μια ασπίδα μαγική.

Που θα μπορεί να προστατεύει όλα τα πλάσματα, τα ψάρια, τα δέντρα και τα πουλιά που θα ζούνε γύρω από αυτά τα νερά.

Μια ασπίδα μαγική που δεν θα αφήνει τους ανθρώπους, τα ίδια λάθη τα καταστροφικά να επαναλάβουν ξανά.

Μα πως μπορεί να γίνει αυτό, ρώτησε ο Νίκος τότε.

Καλέ μου ψαρά, του είπε η Μενίδα, για να γυρίσει πίσω στον Αμβρακικό η ζωή, θα πρέπει η ασπίδα η μαγική, να φτιαχτεί από τις πράξεις των ανθρώπων, από τα λόγια τους και τις διαμαρτυρίες τους.

Θα πρέπει να μάθουνε από την αρχή, να εκτιμούν ξανά και να σέβονται τον τόπο και την ζωή.

Θα πρέπει να είναι αυτοί που θα περιφρουρούν και θα φροντίζουν τον Αμβρακικό. Θα πρέπει όλοι τους να υποσχεθούν πως θα προστατεύουν τον Αμβρακικό.

Αλλιώς χωρίς αυτή την ασπίδα την προστατευτική, ακόμη και αν τα ψάρια γυρίσουνε πίσω, μαζί και η ζωή, σε λίγο καιρό πάλι θα χαθεί. Και πάλι ο θάνατος θα απλωθεί.

Τότε ο Νίκος, ξέπλεξε από τα δίχτυα του τη Μενίδα και μαλακά την έριξε πίσω στο νερό κι εκείνη άρχισε να κολυμπά και τότε τον ρώτησε ξανά, λοιπόν, ποια είναι η ευχή που θέλεις να πραγματοποιηθεί;

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Δεν ξέρω, της είπε, τι να ευχηθώ, να αποφασίσω δεν μπορώ, πρέπει να το σκεφτώ.

Για αυτό Μενίδα μου, άντε στο καλό.

Θα έρθω, του είπε τότε εκείνη, να σε ξαναβρώ.

Κι άρχισε να κολυμπά και μέσα σε μια στιγμή είχε εξαφανιστεί.

Εκείνο το βράδυ ο Νίκος γύρισε στο σπίτι αμίλητος και σκεπτικός. Σε μεγάλο δίλημμα είχε βρεθεί.

Θα μπορούσε από τη μια στιγμή στην άλλη, να γίνει πλούσιος και να χει όλα όσα έχει επιθυμήσει, όλα όσα έχει φανταστεί.

Δε θα χρειαζότανε πια, να ανησυχεί για το πως θα ζήσουνε.

Και η γυναίκα του και τα παιδιά του, θα αποκτούσανε όλα όσα επιθυμούσανε και όλα όσα είχανε ονειρευτεί.

Όμως αν διάλεγε να σωθεί και να ξαναγυρίσει πίσω στον Αμβρακικό η ζωή, τότε δεν θα άλλαζε μόνο η δική του η ζωή, αλλά και η ζωή όλων των ανθρώπων και όλων των πλασμάτων, των ψαριών και των πουλιών.

Ακόμη και των δέντρων και των λουλουδιών.

Μάτι δεν έκλεισε όλη τη νύχτα.

Σκέφτονταν και ξανασκέφτονταν, ποια ευχή αν έπιανε τη Μενίδα, θα της ζητούσε να πραγματοποιηθεί.

Κόντευε πια να χαράξει.

Πλησίασε στο παράθυρο και άπλωσε την ματιά του.

Τα μάτια του αντίκρισαν τον νεκρό Αμβρακικό, μα η ψυχή του και τα ματιά της ψυχής του, είδαν τον παράδεισο που υπήρχε εδώ και τον παράδεισο που μπορούσε να ξαναγεννηθεί.

Είχε πάρει την απόφασή του.

Το πιο σημαντικό ήταν να ξαναδεί ετούτα τα νερά γεμάτα από ζωή. Έφυγε από το σπίτι βιαστικά. Έπρεπε σε όλους του ανθρώπους να το πει. Έπρεπε όλοι τους να του υποσχεθούν, όλα όσα η Μενίδα του είχε πει.

Έπρεπε όλοι μαζί να συμφωνήσουν, με τα λόγια τους και με τις πράξεις τους, η μαγική ασπίδα να φτιαχτεί.

Μέρες ολόκληρες περπατούσε και περιπλανιόταν.

Περπάτησε και πέρασε όποιο κομμάτι γης βρεχότανε από τον Αμβρακικό.

Και όποιον άνθρωπο συναντούσε, γέρο, νέο ακόμη και μικρό παιδί, του έλεγε πως υπάρχει ακόμη ελπίδα ο τόπος τους να σωθεί.

Πρέπει να συμφωνήσετε, τους έλεγε, η μαγική ασπίδα να φτιαχτεί και μόνο τότε η ζωή θα μπορεί επιστρέψει, ομορφότερη και πιο δυνατή.

Κι όταν εκείνοι τον ρωτούσανε και απορούσανε πως μπορεί να γίνει αυτό, εκείνος έλεγε, θα πρέπει να είμαστε όλοι σύμφωνοι, η μαγική ασπίδα να φτιαχτεί και να υποσχεθούμε, πως με τα λόγια μας και με τις πράξεις μας, θα την διατηρούμε δυνατή. Όταν ο Νίκος μιλούσε στους ανθρώπους, έβλεπε στα μάτια τους την ελπίδα να ξαναγεννιέται.

Και στα αλήθεια, όλοι όσοι ζούσανε σε αυτή τη γη, στη γη του Αμβρακικού συμφώνησαν με προθυμία.

Γιατί όλοι είχαν με τα μάτια τους δει τι είχε συμβεί και είχανε πληρώσει ακριβώς τα λάθη που κάνανε πιο παλιά.

Πολλοί από αυτούς είχανε χάσει τη δουλειά τους, είχανε χάσει ακόμη και τα σπίτια τους και είχαν απομείνει πεινασμένοι, μέσα στην απόγνωση, να ζούνε δίπλα από τον θάνατο.

Οι άνθρωποι πίστεψαν τα λόγια του Νίκου και μέσα τους γεννήθηκε η ελπίδα και η χαρά και ο ένας, έλεγε τα νέα στον άλλον και όλοι μαζί βοήθησαν να ταξιδέψει το νέο και να μαθευτεί.

Κι αφού όλοι πια είχανε συμφωνήσει και είχανε υποσχεθεί πως την ασπίδα του Αμβρακικού θα προστατεύουν από εδώ και εμπρός, με αγωνία πια περίμεναν να δουν την ευχή του Νίκου να πραγματοποιείται.

Περίμεναν ο παράδεισος τους, να τους επιστραφεί.

ΥΨΩΣΤΕ ΟΛΟΙ ΤΑ ΧΕΡΙΑ

*Υψώστε όλοι τα χέρια και διώξτε το κακό,
να γίνουμε ασπίδα για τον Αμβρακικό.*

*Τον τόπο αυτό σαν γνώρισα, τις ομορφιές του είδα,
μες' την καρδιά τον έβαλα, τον έκανα πατρίδα.*

*Με τους ανθρώπους τον έκατσα, μου είπαν ιστορίες,
για εποχές αλλοτινές και μάζεψα εμπειρίες.*

*Υψώστε όλοι τα χέρια και διώξτε το κακό,
να γίνουμε ασπίδα για τον Αμβρακικό.*

*Όση η άμμος τον γιαλού, τα πάθη των ανθρώπων,
που φύγανε και ρίχτηκαν στην αγκαλιά άλλων τόπων,
και όσοι απομείνανε τις μνήμες να φυλάνε, δεν θέλουν
στάχτες να γενεί, ο τόπος που πονάνε.*

*Υψώστε όλοι τα χέρια και διώξτε το κακό,
να γίνουμε ασπίδα για τον Αμβρακικό.*

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Ο Νίκος γύρισε πίσω. Πήρε το καΐκι του και τράβηξε στα ανοιχτά. Έριξε τα δίχτυα του και περίμενε.

Η καρδιά του χτυπούσε δυνατά, κόντευε να σπάσει από την αγωνία. Περίμενε και περίμενε, ώσπου είχε έρθει η ώρα πια να τραβήξει τα δίχτυα του.

Κι όταν τα τράβηξε, η χρυσή Μενίδα βρισκότανε εκεί.

Ουφ, σκέφτηκε και πήρε μια ανάσα.

Η χρυσή Μενίδα, όπως κάθε φορά, του ζήτησε και του είπε με ανθρώπινη φωνή, καλέ μου ψαρά, ρίξε με πίσω στο νερό και από εμένα θα δεις καλό.

Ρίξε πίσω στο νερό και μια ευχή σου θα πραγματοποιηθεί.

Τότε ο Νίκος την ξέμπλεξε από τα δίχτυα και απαλά την έριξε πίσω στο νερό.

Κι όταν εκείνη γύρισε στο νερό του είπε, σκέφτηκες καλέ μου ψαρά την ευχή που θέλεις να σου πραγματοποιηθεί;

Και ο Νίκος όλο περηφάνια, γιατί ήξερε πως πια το είχε σκεφτεί καλά είπε, Μενίδα μου καλή, δεν θέλω ούτε πλούτη, ούτε λεφτά, αυτό που θέλω είναι να ζωντανέψει ο Αμβρακικός Ξανά!

Κουράστηκα να ζω δίπλα από τον θάνατο.

Θέλω να δώ αυτόν τον τόπο, να ανθίζει και να προκόβει.

Και σου υπόσχομαι και εγώ μα και όλοι οι άνθρωποι που ζούνε εδώ, πως με τα λόγια και τις πράξεις μας, θα προστατεύουμε την μαγική ασπίδα του Αμβρακικού.

Τα ίδια λάθη δεν θα κάνουμε ποτέ ξανά.

Σοφή απόφαση πήρες καλέ μου ψαρά, του είπε η Μενίδα.

Και η ευχή σου θα πραγματοποιηθεί.

Μα να ξέρεις, πως αν οι άνθρωποι κάνουνε τα ίδια λάθη ξανά, ο Αμβρακικός θα χαθεί παντοτινά. Και δεν θα υπάρξει πια επιστροφή.

Αυτά του είπε η Μενίδα και άρχισε να κολυμπά.

Μέσα σε μια στιγμή, είχε από τα μάτια του Νίκου, εξαφανιστεί.

Ο Νίκος τράβηξε με το καϊκι του για το μικρο λιμάνι.

Η αγωνία, του βασάνιζε την καρδιά. Αναρωτιόνταν αν όλα όσα του είχε πει η Μενίδα μπορούσαν να γίνουνε αληθινά.

Αποκαωμένος εκείνη τη νύχτα, έπεσε να κοιμηθεί και κοιμήθηκε βαθειά.

Μόλις ξύπνησε, μόλις άνοιξε τα μάτια του, τράβηξε για το παράθυρο.

Κοίταξε έξω. Η ματιά του απλώθηκε πέρα, πέρα μακριά, ως την απέναντι μεριά.

Ο ήλιος ήταν φωτεινός.

Τα νερά του Αμβρακικού, είχανε το χρώμα του ουρανού ξανά και ήταν καθαρά. Λαμπύριζαν και στραφτάλιζαν κάτω από το φως του ήλιου.

Σε μια στιγμή είδε πέρα μακριά, τα δελφίνια να χοροπηδούν και να χορεύουν.

Του φάνηκε πως από εκεί μακριά τον χαιρετούσαν, του έγνεφαν πως από εδώ και πέρα όλα θα πάνε καλά.

Σε μια στιγμή, ο ουρανός σκοτείνιασε.

Ο Νίκος σήκωσε τα μάτια του ψηλά.

Ο ήλιος είχε κρυφτεί. Είδε σμήνη από πουλιά να πετούν στον ουρανό.

Οι ερωδιοί, οι κορμοράνοι, τα φλαμίνγκος, οι γλάροι και οι φαλαρίδες, γυρνούσανε πίσω.

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ.

Οι καλαμιές είχανε γίνει καταπράσινες ξανά και τα αλμυρίκια είχανε ανθίσει.

Ο Νίκος έφυγε από το σπίτι βιαστικά. Τράβηξε για το λιμάνι. Πήρε το καΐκι του και βγήκε στα ανοιχτά. Έριξε γρήγορα τα δίχτυα του. Και όταν τα τράβηξε και είδε πως ήταν γεμάτα με ψάρια όπως παλιά, τότε άρχισε να γελάει, να γελάει δυνατά, να γελάει με όλη του την ψυχή.

Η Μενίδα είχε κρατήσει τον λόγο της.

Ο παράδεισος άρχισε σιγά, σιγά, να χτίζεται ξανά.

Οι άνθρωποι επέστρεψαν, οι ακρογιαλιές γεμίσανε με κόσμο που κολυμπούσε και παιδιά που τσαλαβουτούσαν, χαιρόταν, παίζανε και γελούσαν.

Οι ψαράδες έριχναν τα δίχτυα τους και τα τραβούσαν γεμάτα ψάρια.

Ο Αμβρακικός ήταν και πάλι ζωντανός και τους χάριζε τα δώρα του απλόχερα, για ακόμη μια φορά.

Από τότε, κανένας δεν ξεχνά και όλοι θυμούνται πως είναι να ζεις γύρω από μια θάλασσα νεκρή.

Όλοι οι άνθρωποι, γέροι, γυναίκες, νέοι και παιδιά, κράτησαν την υπόσχεσή τους στη Μενίδα.

Έγιναν η ζωντανή ασπίδα για τον τόπο τους.

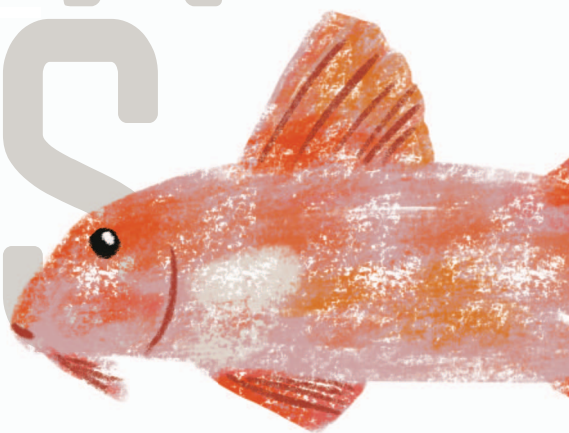
Και από τότε, τον προστατεύουν, τον περιφρουρούν, τον σέβονται και τον αγαπούν.

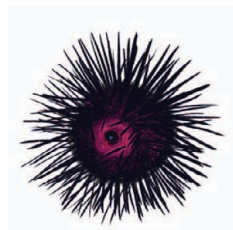
Έχουν πάρει πια το μάθημα τους.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΖΩΗΣ

ΑΜΒΡΑ ΚΙΚΟΣ

Σε συνεργασία με:
ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΟΧΙΑΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΜΕΝΙΔΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΜΕΝΙΔΙΟΥ
«ΕΡΩΔΙΟΣ»

*Η δράση υλοποιείται με την υποστήριξη του
Ιδρύματος Αθηνάς Ι. Μαρτίνου στο πλαίσιο
τον προγράμματος «Σημεία Στήριξης» που
συγχρηματοδοτούν 10 κοινωνοφελείς οργανισμοί.*